

การพัฒนาแบบโปรแกรมจัดการข้อมูลผู้อพยพแบบบูรณาการสำหรับศูนย์อพยพ ในสถานการณ์
ภัยสงครามตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ
DEVELOPMENT OF AN INTEGRATED REFUGEE DATA MANAGEMENT SYSTEM FOR
EVACUATION CENTERS IN THE THAILAND-CAMBODIA BORDER CONFLICT
SITUATION IN SI RATTANA DISTRICT, SI SA KET PROVINCE

จิรวัดน์ สัมฤทธิ์
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพิงพวยใต้

หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ภัยสงคราม ไทย-กัมพูชา ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากต้องอพยพเข้าสู่ศูนย์อพยพในพื้นที่ อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ อย่างเร่งด่วน สร้างผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง การปฏิบัติงานในศูนย์อพยพพบปัญหาสำคัญคือการขาดระบบสารสนเทศที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้การขึ้นทะเบียน การยืนยันตัวตน การติดตามผู้สูญหาย และการเฝ้าระวังสุขภาพล่าช้า และขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับระบบการรายงานสถานการณ์ต่อศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข (PHEOC) ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันการณ์ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สามารถบูรณาการข้อมูลจากทุกศูนย์อพยพ เชื่อมโยงการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขในภาคสนามกับการตัดสินใจเชิงบริหารในระดับอำเภอและจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

การพัฒนาแบบโปรแกรมจัดการข้อมูลผู้อพยพแบบบูรณาการในศูนย์อพยพ สำหรับสนับสนุนการเฝ้าระวังสุขภาพ การดูแลกลุ่มเปราะบาง การควบคุมโรค และการตัดสินใจเชิงบริหารในศูนย์อพยพชายแดน อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนาแบบบูรณาการหลักการวิจัยเชิงพัฒนา (R&D) ตามแนวทางของ Borg and Gall 10 ขั้นตอน เข้ากับวงจร PDCA ของ CQI ในขั้น Plan (ขั้นที่ 1-3) ตรวจสอบความต้องการบุคลากรสาธารณสุขและวิเคราะห์ช่องว่างของระบบสารสนเทศที่มีอยู่ ขั้น Do (ขั้นที่ 4-5) ออกแบบและพัฒนาต้นแบบระบบ 6 โมดูล ได้แก่ การลงทะเบียน การค้นหาและยืนยันตัวตน การคัดกรองกลุ่มเปราะบาง การบันทึกข้อมูลสุขภาพ การรายงานสถานการณ์ และ dashboard แบบเรียลไทม์ แล้วทดลองใช้งานเบื้องต้น ขั้น Check (ขั้นที่ 6) ประเมินผลกับบุคลากรในศูนย์อพยพและวิเคราะห์ปัญหาที่พบ ขั้น Do-Check (ขั้นที่ 7-8) ปรับปรุงระบบและพัฒนากลไกส่งออกข้อมูลสรุปอัตโนมัติผ่าน Google Sheets รายศูนย์ เพื่อแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการรายงานต่อ PHEOC และขั้น Act (ขั้นที่ 9-10) นำระบบไปใช้งานจริงและวางแผนพัฒนาต่อเนื่องตามหลัก CQI

ประโยชน์และการนำไปใช้

ระบบที่พัฒนาขึ้นช่วยบูรณาการข้อมูลจากศูนย์อพยพหลายแห่งเข้าสู่ฐานข้อมูลกลางเดียว ครอบคลุมการขึ้นทะเบียน การยืนยันตัวตน การค้นหาผู้สูญหาย การคัดกรองกลุ่มเปราะบาง การเฝ้าระวังโรค พร้อม dashboard สำหรับติดตามสถานการณ์เพื่อสนับสนุนการรายงานต่อ PHEOC ลดภาระงานรายงาน เพิ่มความรวดเร็วในการสื่อสารข้อมูล ทั้งยังสามารถต่อยอดใช้ในพื้นที่ชายแดนอื่นหรือสถานการณ์ภัยพิบัติที่มีลักษณะใกล้เคียงได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค. คู่มือศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข (PHEOC) [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 11 พฤษภาคม 2569]. เข้าถึงได้จาก: <https://pher.moph.go.th/pher/assets/download/manual/pheoc2563.pdf>
2. กรมควบคุมโรค. มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน รหัส SOP-DDC-PHEOC.ACTIVATION [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค; ม.ป.ป. [เข้าถึงเมื่อ 11 พฤษภาคม 2569]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2/ddce/files/00%20SOP-DDC-PHEOC.Activation.pdf>
3. กระทรวงสาธารณสุข. Thailand's Ministry of Public Health Deploys Rapid Response Teams to Border Areas [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข; 2568 [เข้าถึงเมื่อ 11 พฤษภาคม 2569]. เข้าถึงได้จาก: <https://thailand.prd.go.th/en/content/category/detail/id/3243/iid/455488>
4. World Health Organization. Public Health Situation Analysis: Cambodia-Thailand Conflict [อินเทอร์เน็ต]. Geneva: WHO; 2026 [เข้าถึงเมื่อ 11 พฤษภาคม 2569]. เข้าถึงได้จาก: <https://cdn.who.int/media/docs/default-source/emergencies-trauma-care/phsa-cambodia-thailand-border-conflict-18-12-2025.pdf>